

Research

CHƯƠNG 2 (tiếp) LÝ THUYẾT THƯƠNG MẠI QUỐC TẾ

Research

ThS. Nguyễn Thị Vũ Hà
Khoa KT&KD Quốc tế - ĐHKT - ĐHQGHN

cuuduongthancong.com

LÝ THUYẾT CHI PHÍ CƠ HỘI

Hạn chế của LT thương mại cổ điển???

- vận dụng lý thuyết tính giá trị bằng LĐ để NC mô hình TMQT tức là xem xét giá trị hay giá cả của một SP chỉ dựa trên số lượng LĐ tham gia vào quá trình sx ra SP đó
- chưa giải thích được nguồn gốc phát sinh LTSS của một QG đối với một loại SP nào đó

Research

LÝ THUYẾT THƯƠNG MẠI TÂN CỔ ĐIỂN

HABERLER VỚI LÝ THUYẾT
CHI PHÍ CƠ HỘI (1936)

cuu duong than cong. com

LÝ THUYẾT CHI PHÍ CƠ HỘI

Chi phí cơ hội của một sản phẩm là gì ?

- Số lượng của 1 SP khác mà người ta phải hi sinh để có đủ tài nguyên SX tăng thêm một đơn vị SP thứ nhất.

Haberler vận dụng lý thuyết CP cơ hội để giải thích lý thuyết so sánh ntn???

LÝ THUYẾT CHI PHÍ CƠ HỘI

6

1

Kg/người/h

4

2

mét/người/h

1. Chi phí cơ hội để sản xuất It ở Mỹ là bao nhiêu? ở Anh là bao nhiêu?
2. CPCH để sản xuất vải ở Mỹ là bao nhiêu? ở Anh là bao nhiêu?
3. Quốc gia nào có lợi thế chi phí trong sản xuất It? trong sản xuất vải?
4. Chuyên môn hóa và phân công lao động quốc tế diễn ra như thế nào giữa Mỹ và Anh?

cuuduongthancong.com

Minh họa CPCH bằng đường giới hạn khả năng sx (PPF)

PPF là gì?

PPF thường có hình dạng ntn?

PPF và CPCH có mối quan hệ ntn?

- Khi CPCH để sản xuất 1 sản phẩm là cố định thì đường PPF là đường gì? Tại sao?
- Các điểm nằm trong, nằm trên và nằm ngoài đường PPF hàm ý điều gì?

cuuduongthancong.com

LÝ THUYẾT CHI PHÍ CƠ HỘI

CPCH cố định khi nào?

- Các nguồn lực, các nhân tố của SX có thể thay thế hoàn toàn cho nhau hay được sử dụng theo một tỷ lệ cố định trong SX cả 2 H
- Tất cả các đơn vị của cùng một nhân tố là đồng nhất hay cùng chất lượng.

Hàm ý???

- mỗi QG chuyển dịch các nguồn lực từ SX H này sang H kia sẽ không phải sử dụng nguồn lực kém hiệu quả hơn cho SX H kia.

Thực tế, CPCH có cố định không?

cuu duong than cong. com

Số liệu về khả năng SX của 2 QG: Nhật và Anh

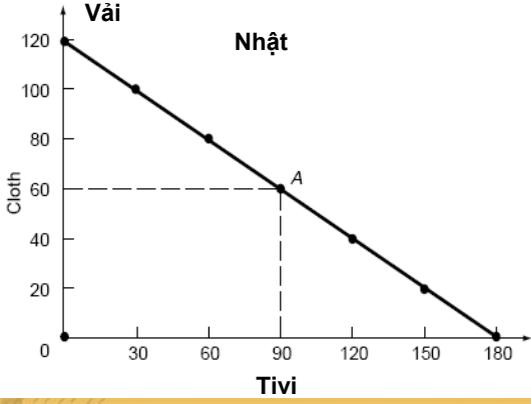
Đơn vị tính: nghìn tivi, triệu m vải

Nhật Bản			Anh		
Ti vi	Vải	Sau TM	Ti vi	Vải	Sau TM
180	0	0	60	0	120
150	20	30	50	20	100
120	40	60	40	40	80
90	60	90	30	60	60
60	80	120	20	80	40
30	100	150	10	100	20
0	120	180	0	120	0

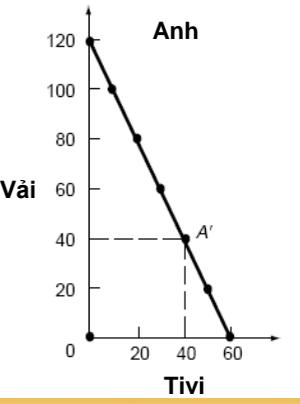
Vẽ đường PPF của Nhật và Anh

Giới hạn khả năng SX với CPCH ko đổi

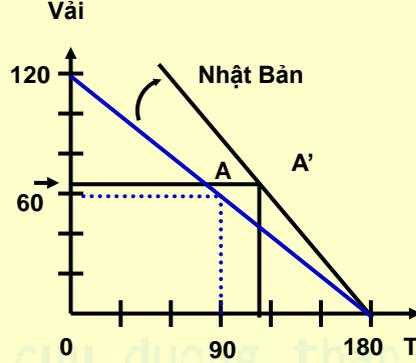
Nhật

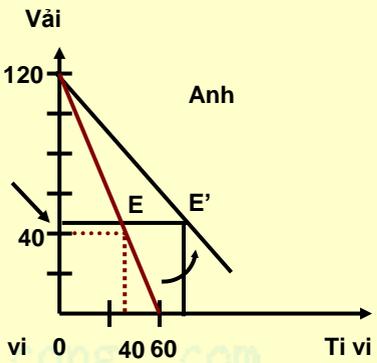
Anh

1. CPCH để sản xuất ti vi ở Nhật là bao nhiêu? Ở Anh là bao nhiêu?
2. Giá cả tương đối (so sánh) của ti vi so với vải ở Nhật? ở Anh? (giả định giá cả bằng CP SX)
3. CMH và mô thức thương mại giữa Nhật và Anh?

cuu duong than cong. com

Nhật Bản

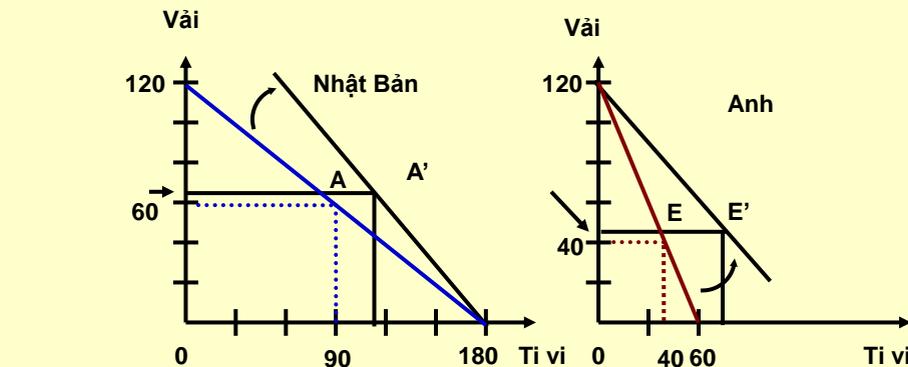

Anh

1. Giả sử, trước khi có CMH và TMQT, NB tiêu dùng tại A, Anh tiêu dùng tại E, hãy tính khối lượng tivi và vải mà Nhật và Anh sản xuất được trước khi có CMH và TMQT và sau khi có TMQT?
2. Giả sử $1t = 1v$, Nhật và Anh trao đổi 70t lấy 70v, xác định lợi ích thu được từ TMQT?
3. Nhận xét về khả năng tiêu dùng và khả năng sản xuất của Nhật và Anh?

cuu duong than cong. com

Phân tích lợi ích của thương mại

1. Tổng sản lượng của thế giới trước và sau khi có TMQT?
2. Tổng lợi ích thu được từ chuyên môn hóa và TMQT?
3. Phân chia lợi ích thương mại giữa Nhật và Anh sau khi có TMQT?

cuuduongthancong.com

Phân tích lợi ích của thương mại

➔ Lợi ích của thương mại có được là nhờ CMH

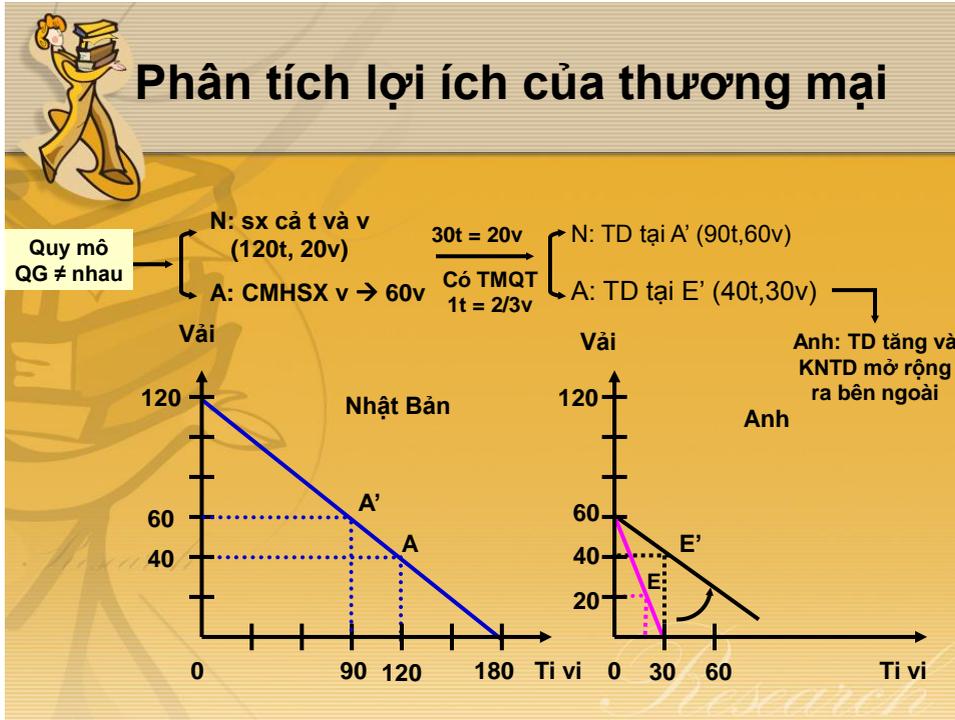

Nhưng có phải tất cả các nước chỉ CMH sx mặt hàng mà QG đó có CPCH thấp hơn các QG ≠ hay không???

KHÔNG

Research

cuu duong than cong. com

Phân tích lợi ích của thương mại

?

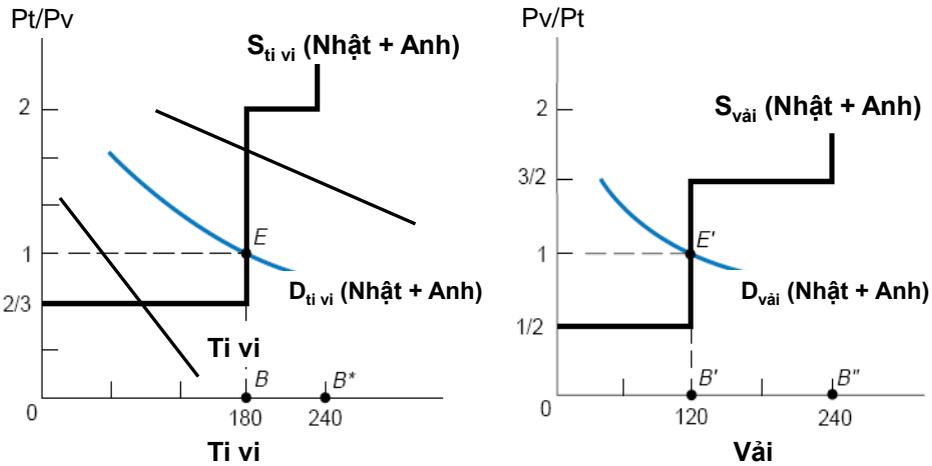
Vậy TMQT luôn đem lại lợi ích cho nước nhỏ???

KHÔNG

- N sẽ không đem t đổi lấy v ở nước Anh mà đem t đổi lấy v với một nước lớn khác cũng sx vải
- Nước nhỏ có thể gặp phải rủi ro nếu nhu cầu về H của nước đó bị suy giảm

cuu duong than cong. com

Cung và cầu tương đối giữa ti vi và vải của Nhật và Anh

Xác định mức giá cả sản phẩm so sánh cân bằng dựa theo đường cung và đường cầu của Nhật và Anh?

cuuduongthancong.com

LÝ THUYẾT CHI PHÍ CƠ HỘI

Ưu điểm

- Giải thích TMQT dựa trên lợi thế so sánh bằng CPCH tránh được giả thiết lờ là yếu tố duy nhất tạo ra giá trị.
- Khi quy mô các nước khác nhau → CMH khác nhau.

Hạn chế

- Chưa giải thích được TMQT với chi phí cơ hội tăng

Bài tập

CPLĐ (giờ/sản phẩm)	Quốc gia 1	Quốc gia 2
A	8	7
B	3	2

Giả sử quốc gia 1 dành 2400 giờ và quốc gia 2 dành 2100 giờ để sản xuất 2 sản phẩm A và B. Hãy

- Xác định LTTĐ và LTSS của mỗi QG trong sản xuất 2 H
- Tính lượng sản phẩm mà mỗi quốc gia sản xuất được khi có CMH
- Vẽ đường giới hạn khả năng sản xuất của 2 quốc gia
- Mậu dịch giữa 2 quốc gia có xảy ra không nếu giá cả sản phẩm so sánh của sản phẩm A là $P_A/P_B = 1, = 3$?

cuu duong than cong. com

Bài tập

CPLĐ (giờ/sản phẩm)	Quốc gia 1	Quốc gia 2
A	300	300
B	800	1050

Giả sử quốc gia 1 dành 2400 giờ và quốc gia 2 dành 2100 giờ để sản xuất 2 sản phẩm A và B. Hãy

- Xác định lợi thế tuyệt đối và lợi thế so sánh của 2 quốc gia về hai sản phẩm A và B
- Vẽ đường giới hạn khả năng sản xuất của 2 quốc gia
- Với chi phí cơ hội không đổi, hãy xác định sản lượng 2 sản phẩm ở 2 quốc gia khi có mậu dịch xảy ra
- Mậu dịch giữa 2 quốc gia có xảy ra không nếu giá cả sản phẩm so sánh của sản phẩm A là $P_A/P_B = 1, = 3$?

cuu duong than cong. com

LÝ THUYẾT CHUẨN VỀ TMQT

Lý thuyết CPCH n/c TMQT với CPCH ntn?

- ko đổi

NHƯNG thực tế thì sao?

- CPCH thay đổi theo xu hướng tăng lên

Điều này có nghĩa là gì?

- QG phải hi sinh (bỏ ra) nhiều và ngày một nhiều hơn SP để dành tài nguyên cho việc sx một đơn vị sp khác

Lý do?

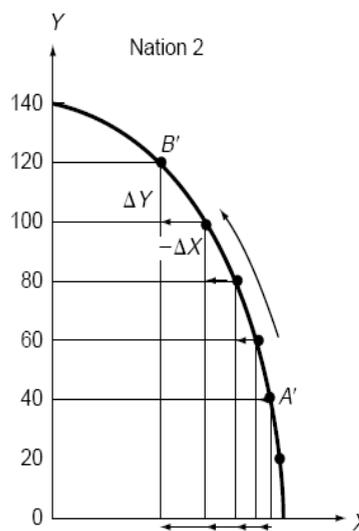
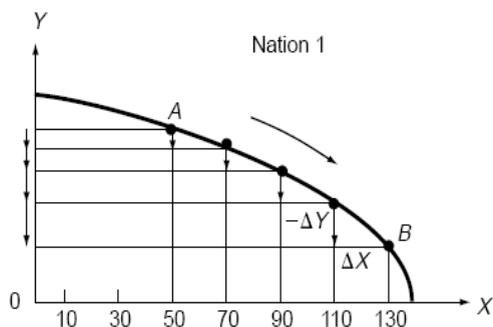
- Nguồn lực của các YTSX là ko đồng nhất và ko được sử dụng với cùng một tỷ lệ cố định trong sx tất cả các loại H

LÝ THUYẾT CHUẨN VỀ TMQT

Mỗi đơn vị thêm vào 20X ở QG 1 đòi hỏi ngày càng nhiều Y hơn.

Tương tự đối với mỗi đơn vị thêm vào 20Y thì QG 2 cũng phải bỏ ra nhiều hơn sp X.

cuuduongthancong.com

LÝ THUYẾT CHUẨN VỀ TMQT

CPCH tăng dần được biểu thị qua một khái niệm mới là **tỉ lệ di chuyển biên** (Marginal Rate of Transfession- MRT)

cuuduongthancong.com

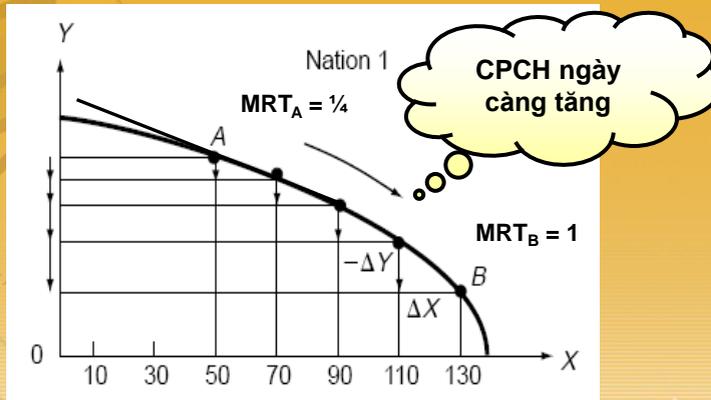
MRT là gì???

Research

LÝ THUYẾT CHUẨN VỀ TMQT

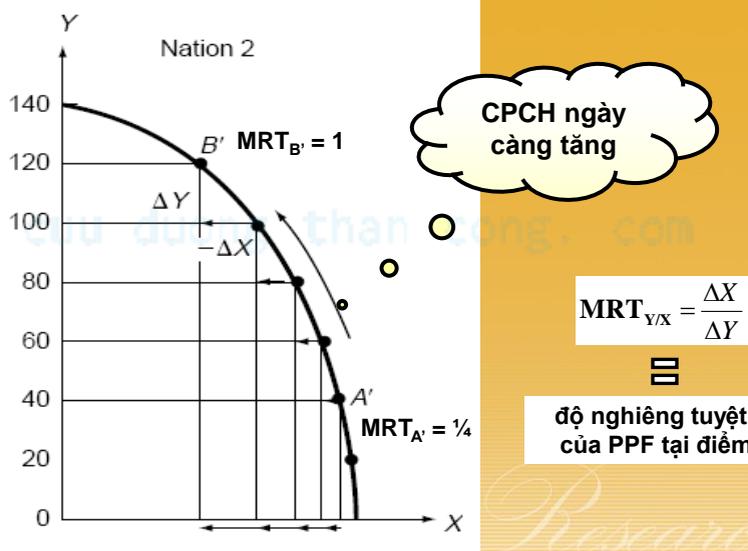
$MRT_{x/y} = \frac{\Delta Y}{\Delta X} =$ độ nghiêng tuyệt đối của PPF tại điểm sx

cuu duong than cong. com

LÝ THUYẾT CHUẨN VỀ TMQT

LÝ THUYẾT CHUẨN VỀ TMQT

Các lý thuyết trước	Lý thuyết chuẩn về TMQT
<ul style="list-style-type: none"> • Quan tâm tới yếu tố cung trong sx • Chưa đề cập tới yếu tố cầu trong sản xuất 	<ul style="list-style-type: none"> • Quan tâm tới yếu tố cung trong sx • Và đề cập tới yếu tố cầu trong sx = việc đưa vào mô hình khái niệm đường cong bàng quan đại chúng (CICs)

cuu duong than cong. com

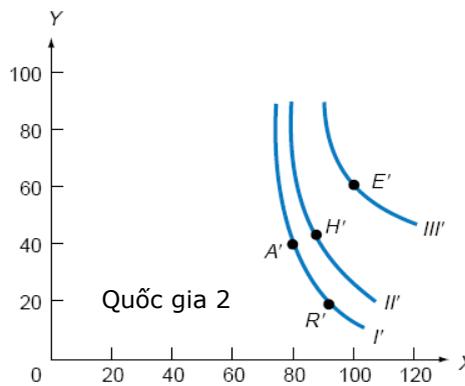
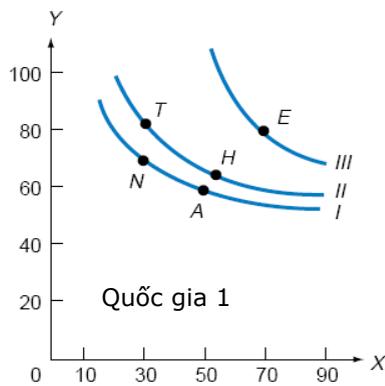

LÝ THUYẾT CHUẨN VỀ TMQT

CICs là gì?

- chỉ ra những sự kết hợp khác nhau của 2 SP mà đem lại cho người tiêu dùng sự thỏa mãn như nhau
- CIC càng cao thể hiện sự thỏa mãn càng lớn và ngược lại
- có độ nghiêng âm (tức dốc xuống), lồi khi nhìn từ gốc tọa độ và không giao nhau

CICs của quốc gia 1 và 2

số lượng sp Y mà QG đó phải bỏ ra để thay thế TD trên một đơn vị sp X mà ko làm thay đổi mức độ thỏa mãn?

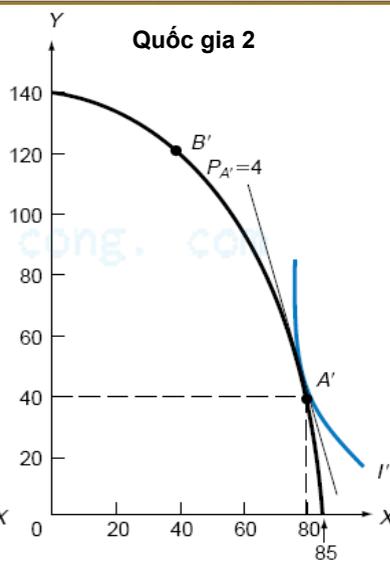
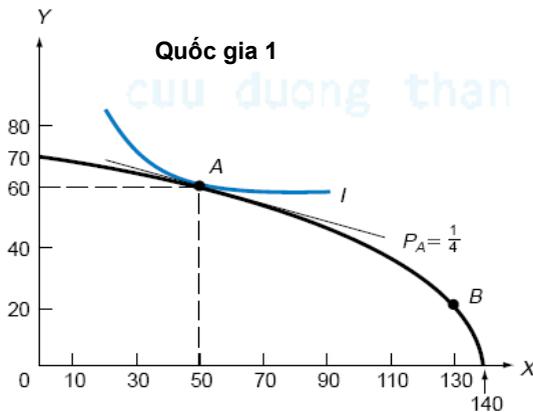

tỉ lệ thay thế biên (MRS) → độ nghiêng của CIC tại điểm TD

cuuduongthancong.com

Phân tích trạng thái cân bằng khi chưa có thương mại

QG đạt trạng thái cân bằng khi nào?
 ↔ CIC cao nhất tiếp xúc với PPF → Điểm cân = của QG 1 là A, Điểm cân = của QG 2 là A'.
 Tại A, A', lợi ích của cả 2 QG đạt max

Phân tích trạng thái cân bằng khi có thương mại

$P_A < P_{A'}$

QG 1 có LTSS đối với sp X

QG 1 CMH sx và XK sp X để đổi lấy sp Y từ QG 2

QG 2 có LTSS đối với sp Y

QG 2 CMH sx và XK sp Y để đổi lấy sp X từ QG 1

?

CMH có xảy ra hoàn toàn ở 2 QG ko? Tại sao?

Giá cả sản phẩm so sánh cân bằng ở hai QG thay đổi ntn?

Lợi ích thu được từ TM là ntn?

Cơ sở và lợi ích khi có thương mại

QG1: CMH sx X

↓

sx chuyển từ điểm A → điểm B

↓

TMQT, QG 1 trao đổi 60X lấy 60Y

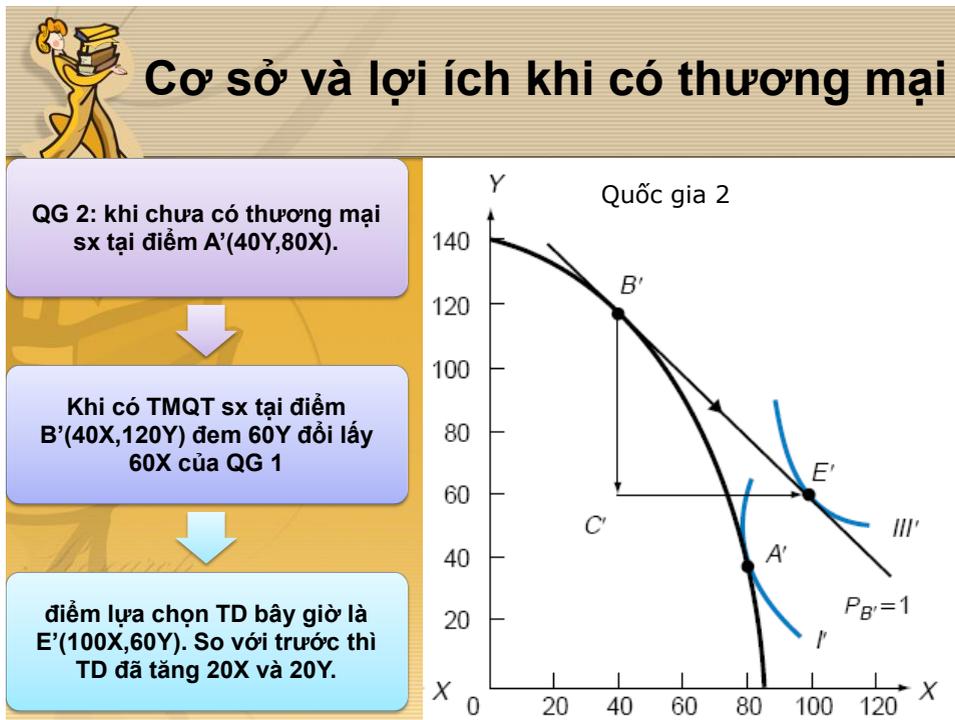
↓

TD tại điểm E trên CIC III

↓

Lợi 20X và 20Y

Quốc gia 1

cuuduongthancong.com

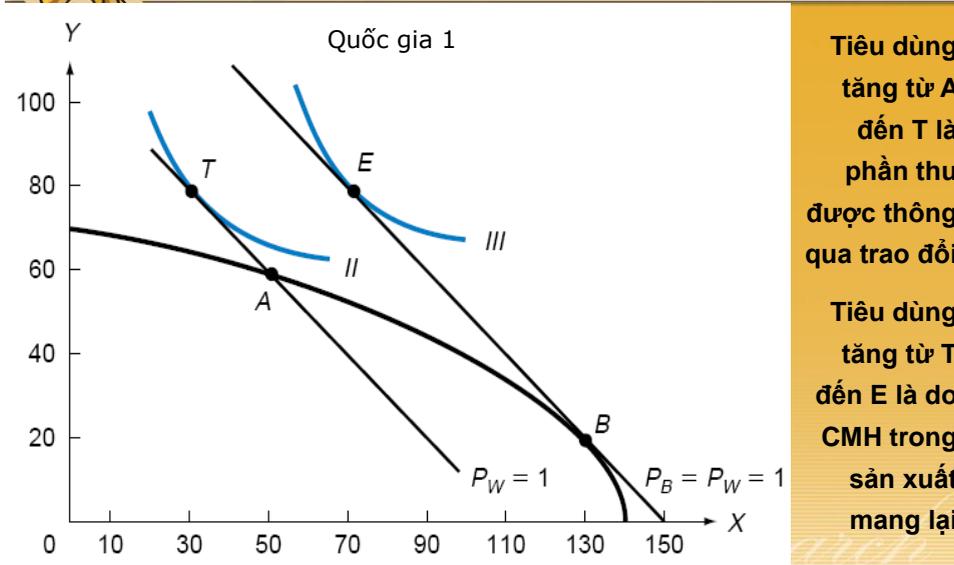
LÝ THUYẾT CHUẨN VỀ TMQT

Kết luận:

Ngay cả khi thương mại chưa xảy ra, QG nào có LTSS trong mặt hàng nào sẽ tăng cường sản xuất mặt hàng đó → Tiếp cận thực tế gần hơn → có tính thuyết phục hơn

Research

Lợi ích thu được từ trao đổi và CMH

cuuduongthancong.com

LÝ THUYẾT CHUẨN VỀ TMQT

BTVN: Bài tập Chương 2 Sách Bài tập KTQT của GS.TS Hoàng Thị Chinh – Trường Đại học Kinh tế TP HCM

Research